

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę.

Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadającej zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

ROZWIĄZANIA

Blok tematyczny I

PYTANIA TESTOWE

1. W sytuacji gdy statut spółki akcyjnej nie reguluje sposobu podziału zysku, a akcje nie zostały całkowicie pokryte, wówczas zysk wykazany w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, przeznaczony przez walne zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom dzieli się:
 - a) w stosunku do liczby akcji,
 - b) w stosunku do dokonanych wpłat na akcje,
 - c) w stosunku do czasu pozostawania akcji w obrocie spółki.
2. Dzień wypłaty dywidendy w spółce akcyjnej określany jest:
 - a) statutem spółki,
 - b) uchwałą walnego zgromadzenia lub przez radę nadzorczą,
 - c) uchwałą zarządu.
3. Jeżeli przy zawiązywaniu spółki akcyjnej akcje obejmowane są za wkłady niepieniężne, wówczas powinny być pokryte w całości:
 - a) w momencie podpisywania statutu spółki,
 - b) nie później niż w momencie zgłoszenia spółki do sądu rejestrowego,
 - c) nie później niż przed upływem roku po zarejestrowaniu spółki.
4. Jeżeli przy zawiązywaniu spółki akcyjnej akcje są obejmowane wyłącznie za wkłady niepieniężne, wówczas kapitał zakładowy spółki powinien być pokryty w co najmniej jednej czwartej jego wysokości:
 - a) nie później niż po upływie roku od zarejestrowania spółki,
 - b) przed zarejestrowaniem spółki,
 - c) w momencie uchwalenia statutu spółki.
5. Jeżeli umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie stanowi inaczej, zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego wymaga:
 - a) uchwały wspólników,
 - b) uchwały rady nadzorczej,
 - c) uchwały zarządu.
6. Umowa spółki partnerskiej, określająca m.in. wartość wkładów wnoszonych przez każdego partnera, powinna być:
 - a) zawarta w formie aktu notarialnego,
 - b) zawarta na piśmie pod rygorem nieważności,
 - c) zawarta w formie dowolnej, określonej przez partnerów, ale poświadczonej przez notariusza.
7. Wartość wkładów wnoszonych przez partnerów w spółce partnerskiej związanej w celu wykonywania zawodu biegłego rewidenta:
 - a) nie może być mniejsza niż określona w Kodeksie spółek handlowych,
 - b) powinna być co najmniej równa minimalnej wysokości kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
 - c) określona jest wyłącznie przez partnerów.
8. Jeżeli umowa spółki komandytowej nie stanowi inaczej, komandytariusz uczestniczy w zysku spółki:
 - a) proporcjonalnie do wkładu rzeczywiście wniesionego do spółki,
 - b) w części równej przysługującej każdemu komandytariuszowi,
 - c) w wysokości nie większej niż komplementariusz.

9. Kasowy czek potwierdzony może być zrealizowany:
- tylko przez wypłacenie gotówki jego posiadaczowi,
 - przez wypłacenie gotówki albo – na polecenie posiadacza – zaliczenie kwoty na rachunek bankowy posiadacza czeku,**
 - tylko przez zaliczenie kwoty czeku na rachunek bankowy jego posiadacza.
10. Świadczenia użytkowe wydawane przez spółkę akcyjną:
- uprawnijają do uprzywilejowanych głosów na walnym zgromadzeniu,
 - są uprzywilejowane co do głosów i dywidendy,
 - mogą uczestniczyć w dywidendzie na równi z akcjami, jeżeli statut nie stanowi inaczej.**
11. W celu utrzymania równowagi finansowej konieczne jest między innymi pełne pokrycie majątku trwałego co najmniej:
- tylko kapitałami podstawowymi (np. zakładowym),
 - tylko wszystkimi kapitałami własnymi,
 - kapitałami własnymi i długoterminowymi zobowiązaniami.**
12. Odsetki składane to:
- odsetki składające się z prowizji oraz odsetek podstawowych,
 - odsetki naliczane więcej niż jeden raz w okresie, na jaki wyznaczona jest stopa procentowa,**
 - odsetki obejmujące nie tylko odsetki podstawowe, ale również ujemne lub dodatnie różnice kursowe.
13. Kredyt handlowy:
- udzielany jest przedsiębiorstwu handlowemu przez bank na zakup towarów,
 - polega na odroczeniu przez dostawcę terminu uregulowania zapłaty w stosunku do terminu wykonania dostawy,**
 - udzielany jest przedsiębiorstwu przez bank na sfinansowanie należności od odbiorców.
14. Przedmiotem kredytu dyskontowego zaciąganego w banku mogą być:
- weksle własne (finansowe),
 - weksle obce posiadane przez kredytobiorcę,**
 - zarówno weksle własne jak i obce.
15. Przedmiotem faktoringu mogą być wierzytelności:
- tylko przed terminem ich płatności,**
 - zarówno przed terminem ich płatności jak i przeterminowane,
 - tylko przeterminowane, ale gwarantowane (poręczone).
16. Wyższa stopa zyskowności kapitałów własnych aniżeli zyskowności aktywów świadczy, że przedsiębiorstwo:
- finansuje częściowo majątek obcymi kapitałami, co wpływa dodatnio na poprawę zyskowności kapitałów własnych,**
 - nieefektywnie wykorzystuje majątek,
 - udział kredytów w finansowaniu majątku nie przekracza 50% jego wartości.
17. Akredytywa może być stosowana:
- tylko w obrocie krajowym,
 - tylko w obrotach z zagranicznymi partnerami,
 - w obrocie krajowym jak i zagranicznym.**
18. Cesja należności może obejmować:
- wyłącznie należności przed terminem ich płatności,
 - należności przed terminem płatności i przeterminowane,**
 - tylko należności przeterminowane, ale poręczone.

19. Dźwignia finansowa występuje, gdy:

- a) stopa zyskowności kapitałów własnych jest wyższa niż stopa zyskowności aktywów,
- b) stopa zyskowności aktywów jest wyższa niż stopa zyskowności kapitałów własnych,
- c) stopa zyskowności kapitałów własnych jest wyższa od stopy inflacji.

20. Leasing zwrotny:

- a) jest leasingiem operacyjnym,
- b) jest leasingiem finansowym, przy którym umowa przewiduje zwrot najmowanego obiektu leasingodawcy bez jego odkupu,
- c) polega na sprzedaży posiadanych obiektów leasingodawcy za gotówkę z jednoczesnym zawarciem umowy o ich najem w formie leasingu.

ZADANIA SYTUACYJNE**Zadanie sytuacyjne 1 (za 20 punktów)**Założenie

W związku z wysokim popytem na nowy wyrób zarząd ASTRA SA dokonuje zakupu urządzeń produkcyjnych. Koszt zakupu i zainstalowania urządzeń wyniesie 9.200.000 zł, a ich normatywny okres użytkowania wynosi 5 lat. Roczna produkcja i sprzedaż przez 5 lat kształtować się będą na poziomie 5.200 ton. Koszty zmienne wytworzenia 1 tony wyrobu wynoszą 2.400 zł, a cena sprzedaży wynosi 3.000 zł. Koszty stałe to tylko amortyzacja urządzeń. Stawka podatku dochodowego wynosi 19%.

Dyspozycje

Obliczyć:

- 1) okres zwrotu projektu inwestycyjnego,
- 2) stopę zwrotu z projektu inwestycyjnego,
- 3) księgową stopę zwrotu z projektu inwestycyjnego,
- 4) NPV projektu wiedząc, że koszt kapitału zaangażowanego w projekt wynosi 7% i wskazać czy inwestycja jest opłacalna.

Rozwiązanie wzorcowe:

Wyznaczenie przepływów pieniężnych netto z projektu inwestycyjnego:

Dane:

Cena (c)	3.000
Jednostkowy koszt zmienny (z)	2.400
Koszty stałe (S)	1.840.000
Produkcja i sprzedaż (x)	5.200

Obliczenie wpływów pieniężnych netto

Przychody ze sprzedaży (c * x)	15.600 000
Koszty zmienne (z*x)	12.480 000
Koszty stałe (S)	1.840 000
Zysk ze sprzedaży	1.280 000
Podatek	243.200
Zysk netto	1.036.800
Amortyzacja	1.840 000
Wpływ pieniężny netto	2.876.800

(3pkt)

Ad 1)

$$OZ = I : CF \quad 9.200.000 : 2.876.800 = 3,2 \text{ roku}$$

Inwestycja zwróci się po ponad trzech latach trwania projektu inwestycyjnego.

(3pkt)

Ad 2)

$$R = CF : I \quad (2.876.800 \times 100) : 9.200.000 = 31,27 \%$$

Rocznie zwraca się 31,27% nakładu inwestycyjnego.

(3 pkt)

Ad 3)

$$ARR = Z_n : I \quad (1.036.800 \times 100) : 9.200.000 = 11,27 \%$$

Wygenerowany roczny zysk netto stanowi 11,27% poniesionych nakładów inwestycyjnych. **(3 pkt)**

Ad 4)

Skumulowany współczynnik dyskontujący:

$$d_n = \frac{(1+r)^n - 1}{r(1+r)^n} = \frac{(1+0,07)^5 - 1}{0,07(1,07)^5} = 4,1002$$

Bieżąca wartość przyszłych wpływów pieniężnych:

$$PV = 2.876.800 \times 4,1002 = 11.795.455,40$$

$$NPV = PV - I = 11.795.455,40 - 9.200.000,00 = 2.595.455,40$$

Bieżąca wartość przyszłych wpływów pieniężnych > nakład inwestycyjny o kwotę 2.595 tys. zł. **(8 pkt)**

Zadanie sytuacyjne 2**(za 20 punktów)**Założenie

Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Spożywczego PLON S.A. produkuje dwa rodzaje mąki - z pszenicy i żyta. Każdy rodzaj zboża nabywany jest u innego dostawcy. W ciągu roku zużycie wynosi: 15.000 ton pszenicy i 7.200 ton żyta. Zakupy i dostawy dokonywane są raz na miesiąc. Ze względu na dbałość o jakość produktu (mąki), kolejna dostawa następuje po opróżnieniu silosów ze zboża pochodzącego z poprzedniego zamówienia. Koszty związane z każdą dostawą (transport, załadunek, rozładunek) wynoszą 500 zł. Z uwagi na jakość produktu pszenica i żyto realizowane są odrębnymi dostawami. Zapłata za zboże następuje w ciężar kredytu w rachunku bieżącym oprocentowanym 8% p.a. Tona pszenicy kosztuje 570 zł, a tona żyta 490 zł.

Dyspozycje

Obliczyć:

- 1) roczny koszt utrzymania zapasów zboża przy zamówieniach/dostawach raz na miesiąc,
- 2) optymalną wielkość zamówienia (dostawy) poszczególnych zbóż oraz częstotliwość zamówień (dostaw),
- 3) oszczędności na kosztach jeżeli przedsiębiorstwo zastosuje optymalną wielkość zamówień (dostaw).

Uwaga: wyliczenia ilości zapasów/ partii dostaw zbóż zaokrągląć do pełnych ton, a liczbę dostaw – do pełnych jednostek.

Rozwiązanie wzorcowe:**Ad. 1) Wyliczenie rocznego kosztu utrzymania zapasów (8 punktów)**

a) Wyliczenie średniego stanu zapasów.

Przedsiębiorstwo kupuje pszenicę raz na m-c, to przy zapotrzebowaniu rocznym równym 15.000 ton, co miesiąc musi kupić $15.000 \text{ ton} / 12 \cong 1.250 \text{ ton}$

Przedsiębiorstwo kupuje żyto raz na m-c, to przy zapotrzebowaniu rocznym równym 7.200 ton, co miesiąc musi kupić $7.200 \text{ ton} / 12 \cong 600 \text{ ton}$

Średni stan pszenicy = $1.250 \text{ ton} / 2 \cong 625 \text{ ton}$ Średni stan żyta = $600 \text{ ton} / 2 \cong 300 \text{ ton}$

b) Wyliczenie rocznego kosztu utrzymania zapasów (bez kosztów stałych magazynowania, które są nieistotne z punktu widzenia podejmowania decyzji o liczbie zamówień), wg wzoru:

Liczba zamówień x koszt realizacji zamówienia + średni stan zboża x cena zboża x koszt pozyskania kapitału

Roczny koszt utrzymania zapasów pszenicy = $12 \times 500 \text{ zł} + 625 \text{ ton} \times 570 \text{ zł} \times 8\% = 34.500 \text{ zł}$ Roczny koszt utrzymania zapasów żyta = $12 \times 500 \text{ zł} + 300 \text{ ton} \times 490 \text{ zł} \times 8\% = 17.760 \text{ zł}$

Łączny koszt utrzymania zapasów = 52.260 zł

Ad 2) Wyliczenie optymalnej wielkości zamówienia oraz częstotliwości zamówień (8 punktów)

Wyliczenia optymalnej wielkości zamówienia/partii dostaw dokonywane są wg wzoru:

$$Q_{opt} = \sqrt{\frac{2 \times S_n \times K_z}{c_j \times r_n}}$$

gdzie:

 S_n – zapotrzebowanie w okresie, K_z – koszty realizacji pojedynczego zamówienia, c_j – jednostkowa cena materiału, r_n – koszt kapitału.

Optymalna wielkość zamówienia/dostawy pszenicy:

$$Q_{opt_pszen} = \sqrt{\frac{2 \times 15.000 \text{ ton} \times 500,00 \text{ zł}}{570 \text{ zł} \times 8\%}} \cong 573,54 \text{ ton}$$

Optymalna wielkość zamówienia żyta:

$$Q_{opt_żyta} = \sqrt{\frac{2 \times 7.200 \text{ ton} \times 500,00 \text{ zł}}{490 \text{ zł} \times 8\%}} \cong 428,57 \text{ ton}$$

Zaokrąglając otrzymujemy optymalną wielkość zamówienia:

- pszenicy 574 ton,
- żyta 429 ton.

Wyliczamy optymalną liczbę dostaw:

- pszenicy $15.000 \text{ ton} / 574 \text{ ton} = 26,13 \cong 26$ dostaw w ciągu roku,
- żyta $7.200 \text{ ton} / 429 \text{ ton} = 16,78 \cong 17$ dostaw w ciągu roku.

Ad c) Wyliczenie oszczędności na kosztach przy zmianie częstotliwości dostaw (4 punkty)

- pszenicy $= 26 \times 500,00 \text{ zł} + 574 \text{ ton} / 2 \times 570 \text{ zł} \times 8\% = 26.087,20 \text{ zł}$
- żyta $= 17 \times 500,00 \text{ zł} + 429 \text{ ton} / 2 \times 490 \text{ zł} \times 8\% = 16.908,40 \text{ zł}$

Łączny koszt utrzymania zapasów = 42.995,60 zł

Oszczędności na kosztach przy zmianie częstotliwości dostaw:

Koszty przed zmianą	52.260,00 zł
Koszty po zmianie	42.995,60 zł
Oszczędności	9.264,40 zł

Uwaga: dopuszczalne są odchylenia w wyliczeniach wynikające z zaokrągleń.

Zadanie sytuacyjne 3 (za 20 punktów)Założenia

W celu wykonania usługi doradczej dla inwestora biegły rewident opracowuje materiały analityczne o zyskowności trzech spółek akcyjnych. Zyski netto osiągnięte przez badane trzy spółki kształtowały się następująco:

	<u>Rok 2015</u>	<u>Rok 2016</u>
	w tys. zł.	
Spółka A	460	520
Spółka B	500	550
Spółka C	640	660

Spółki te dysponowały kapitałami własnymi na początek 2016 roku w następującej wysokości: spółka A – 10.000.000 zł, spółka B – 12.000.000 zł, spółka C – 14.000.000 zł. W ciągu 2016 roku spółki nie emitowały nowych akcji, a stopa rocznej inflacji wynosiła 5%.

Dyspozycje:

- 1) obliczyć realny wskaźnik dynamiki zysku w 2016 roku w każdej spółce,
- 2) obliczyć realne zwiększenie lub zmniejszenie kwoty zysku w każdej spółce w porównaniu do 2015 roku,
- 3) obliczyć nominalne stopy zyskowności kapitału w każdej spółce,
- 4) obliczyć realne stopy zyskowności kapitałów w każdej spółce,
- 5) obliczyć kwoty deprecjacji kapitału oraz ustalić czy spółki te mogą wypłacić wspólnikom dywidendy za rok obrotowy po uprzednim dokonaniu odpisów z zysku umożliwiających pokrycie skutków deprecjacji kapitałów własnych spowodowanej inflacją.

Rozwiązanie wzorcowe:Ad. 1. Realne wskaźniki dynamiki zysku

Spółka A

$$(520 \times 100) : (460 \times 1,05) = 107,7 \%$$

Spółka B

$$(550 \times 100) : (500 \times 1,05) = 104,8\%$$

Spółka C

$$(660 \times 100) : (640 \times 1,05) = 98,2\%$$

(3 pkt)

Ad. 2. Realne zwiększenie lub zmniejszenie kwoty zysku

Spółka A

$$520 - (460 \times 1,05) = 37 \text{ tys. zł (zwiększenie)}$$

Spółka B

$$550 - (500 \times 1,05) = 25 \text{ tys. zł (zwiększenie)}$$

Spółka C

$$660 - (640 \times 1,05) = 12 \text{ tys. zł (zmniejszenie)}$$

(3 pkt)

Ad. 3. Nominalne stopy zyskowności kapitału

Spółka A

$$(520 \times 100) : 10.000 = 5,2\%$$

Spółka B

$$(550 \times 100) : 12.000 = 4,6\%$$

Spółka C

$$(660 \times 100) : 14.000 = 4,7\%$$

(3 pkt)

5 **Finanse**

Ad. 4. Realne stopy zyskowności kapitału

Spółka A

$$(520 \times 0,95) \times 100 : (10.000 \times 1,05) = 4,7\%$$

Spółka B

$$(550 \times 0,95) \times 100 : (12.000 \times 1,05) = 4,1\%$$

Spółka C

$$(660 \times 0,95) \times 100 : (14.000 \times 1,05) = 4,2\%$$

(5 pkt)

Ad. 5. Kwoty deprecjacji kapitału i ich pokrycie

Spółka A

$$520 - (10.000 \times 0,05) = 520 - 500 = \text{nadwyżka zysku 20 tys. zł}$$

Spółka B

$$550 - (12.000 \times 0,05) = 550 - 600 = \text{brak pokrycia 50 tys. zł}$$

Spółka C

$$660 - (14.000 \times 0,05) = 660 - 700 = \text{brak pokrycia 40 tys. zł}$$

Dywidendę może wypłacić tylko spółka A.

(6 pkt)

Blok tematyczny II

PYTANIA TESTOWE

1. Wycenie podlegają przedsiębiorstwa:
 - a) wyłącznie rentowne,
 - b) wyłącznie nierentowne,
 - c) **niezależnie od zyskowości.**
2. W wycenie przedsiębiorstwa według metod dochodowych uwzględnia się:
 - a) **prognozowane strumienie cash flow lub prognozowany zysk,**
 - b) składniki aktywów zidentyfikowane na moment wyceny według ksiąg rachunkowych oraz prognozowane strumienie zysku netto,
 - c) składniki aktywów zidentyfikowane na moment wyceny według ksiąg rachunkowych oraz prognozowane przepływy pieniężne.
3. Metoda wskaźnika cena/zysk (P/E) powinna być stosowana jako:
 - a) wyłączna metoda wyceny przedsiębiorstwa rentownego,
 - b) **metoda wspomagająca metodę majątkową w przedsiębiorstwie rentownym,**
 - c) metoda wyceny przedsiębiorstwa nierentownego.
4. Ujawnienie w wyniku wyceny przedsiębiorstwa znaków towarowych:
 - a) **powinno zwiększać wartość aktywów trwałych wycenianego przedsiębiorstwa,**
 - b) nie ma wpływu na kształtowanie poziomu wartości aktywów trwałych wycenianego przedsiębiorstwa,
 - c) powinno zwiększać wartość aktywów obrotowych wycenianego przedsiębiorstwa.
5. W metodach mieszanych uwzględnia się:
 - a) wartość księgową aktywów netto,
 - b) **wartość skorygowaną aktywów netto,**
 - c) sumę bilansową aktywów, wynikającą z bilansu będącego podstawą wyceny przedsiębiorstwa.
6. Metoda szwajcarska jest stosowana w wycenie przedsiębiorstwa:
 - a) jeśli wartość majątkowa jest wyższa od wartości dochodowej,
 - b) jeśli wartość majątkowa jest niższa od wartości dochodowej,
 - c) **niezależnie od relacji między wartością majątkową i dochodową.**
7. Subiektywizm wartości przedsiębiorstwa oszacowanej według metod dochodowych wynika:
 - a) wyłącznie z niejednoznaczności pojęcia „dochód ekonomiczny”,
 - b) wyłącznie z trudności oszacowania stopy dyskontowej,
 - c) **zarówno z trudności oszacowania poziomu stopy dyskontowej, jak i z trudności oszacowania „dochodu ekonomicznego”.**
8. W metodzie skorygowanych aktywów netto prawo wieczystego użytkowania gruntu jest wyceniane:
 - a) według wartości księgowej, zgodnie z identyfikacją wynikającą z ksiąg rachunkowych i sprawozdania finansowego,
 - b) według wartości rynkowej, zgodnie z identyfikacją wynikającą z ksiąg rachunkowych i sprawozdania finansowego,
 - c) **według wartości rynkowej, zgodnie z identyfikacją wynikającą z ksiąg rachunkowych i sprawozdania finansowego, a także wynikającą z ujawnienia w procedurze wycenowej.**
9. Stopa kapitalizacji jest szacowana w oparciu o:
 - a) strukturę aktywów i zdolności aktywów do generowania dochodu,
 - b) **strukturę pasywów i koszt kapitału,**
 - c) strukturę przychodów ze sprzedaży produktów i towarów oraz rentowność sprzedaży.

10. Pojęcie „wartość przedsiębiorstwa” to synonim:
- a) ceny transakcyjnej kupna-sprzedaży jednostki wyodrębnionej pod względem ekonomicznym i prawnym,
 - b) wartości firmy w rozumieniu rachunkowości,
 - c) **wyceny jednostki wyodrębnionej pod względem ekonomicznym i prawnym.**
11. Poziom stopy dyskontowej pozostaje w następującej relacji z wartością dochodową przedsiębiorstwa:
- a) im wyższa stopa dyskontowa tym wyższa wartość dochodowa,
 - b) **im wyższa stopa dyskontowa tym niższa wartość dochodowa,**
 - c) zmiana poziomu stopy dyskontowej nie rzutuje na poziom wartości dochodowej.
12. Na przepływy pieniężne netto (CF) zwiększająco wpływa następujący z podanych elementów:
- a) nakłady inwestycyjne,
 - b) **amortyzacja,**
 - c) wzrost kapitału obrotowego.
13. Metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych uwzględnia:
- a) **zdolność przedsiębiorstwa do generowania dochodów,**
 - b) stan majątku przedsiębiorstwa aktualny na dzień wyceny,
 - c) przydatność majątku w działalności przedsiębiorstwa.
14. Weryfikacja aktywów i zobowiązań przy stosowaniu metody wartości skorygowanej aktywów netto oznacza:
- a) wprowadzenie do danych bilansowych przewidywanego stałego strumienia zysku netto,
 - b) oszacowanie i wykazanie w aktywach wartości firmy (goodwill),
 - c) **wycenę rynkową (godziwą) określonych aktywów i zobowiązań.**
15. W wycenie przedsiębiorstwa nierentownego należy bezwzględnie zastosować metody:
- a) dochodowe,
 - b) **majątkowe,**
 - c) rynkowe (porównawcze), np. mnożnik P/E.
16. Przez potrzeby pożyczkowe budżetu państwa rozumie się zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do sfinansowania:
- a) deficytu budżetu państwa,
 - b) deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich,
 - c) **deficytu budżetu państwa, budżetu środków europejskich oraz rozchodów budżetu państwa.**
17. Skarbowe papiery wartościowe podlegają umorzeniu:
- a) z chwilą nabycia przez Skarb Państwa w celu zarządzania długiem Skarbu Państwa,
 - b) z chwilą nabycia przez Skarb Państwa w celu tworzenia rezerw,
 - c) **z chwilą wykupu.**
18. Szczegółowe warunki emisji skarbowych papierów wartościowych, w tym świadczeń wynikających z danego papieru i sposób ich realizacji określone są w:
- a) ustawie budżetowej,
 - b) **liście emisyjnym,**
 - c) regulaminie subskrypcji.

19. W przypadku, gdy wartość relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto przekroczy wielkości określone ustawowo jako graniczne, Rada Ministrów między innymi:
- dokonyuje blokady wydatków na inwestycje finansowane ze środków publicznych,
 - przedstawia Sejmowi program sanacyjny mający na celu obniżenie relacji, o których mowa w zdaniu wprowadzającym.**
 - dokonyuje dodatkowej emisji skarbowych papierów wartościowych w wysokości zapewniającej przywrócenie właściwych relacji, o których mowa w zdaniu wprowadzającym.
20. Jednostka samorządu terytorialnego może zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na pokrycie deficytu budżetu oraz inne jej potrzeby:
- do wysokości realnie oszacowanego pokrycia (zabezpieczenia spłaty) w wartości majątku będącego w posiadaniu jednostki,
 - w wysokości nie przekraczającej kwoty rocznych dochodów jednostki,
 - w wysokości nie przekraczającej kwoty określonej w uchwale budżetowej jednostki.**
21. Wieloletni Plan Finansowy Państwa między innymi określa:
- cele wraz z miernikami stopnia ich realizacji, w układzie obejmującym główne funkcje państwa.**
 - cele polityki gospodarczej państwa wraz z prognozowaną wielkością podstawowych mierników ekonomicznych,
 - cele polityki gospodarczej i finansowej państwa wraz z planowaną wielkością kluczowych mierników.
22. Wieloletni Plan Finansowy Państwa jest ustalany:
- ustawą podejmowaną wraz z ustawą budżetową,
 - uchwałą Sejmu,
 - uchwałą Rady Ministrów.**
23. Inwestycje państwowych jednostek budżetowych są finansowane:
- z dochodów własnych tych jednostek i z dotacji podmiotowych,
 - z budżetu państwa.**
 - z dotacji przedmiotowych.
24. Dotacje udzielone z budżetu państwa, a wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem lub pobrane w nadmiernej wysokości:
- podlegają zwrotowi do budżetu państwa w podwójnej wysokości kwoty zainkasowanej,
 - podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości podwójnej stopy lombardowej ustalonej przez NBP,
 - podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.**
25. Ogólną kontrolę efektywności i skuteczności realizacji budżetu państwa w układzie zadaniowym sprawuje:
- każdy dysponent części budżetowej w przypisanym mu zakresie,
 - Minister Finansów.**
 - Najwyższa Izba Kontroli.

26. Podstawą gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego w danym roku budżetowym jest:
- a) **uchwała budżetowa,**
 - b) roczny plan finansowy dochodów i rozchodów,
 - c) roczny plan przychodów i wydatków jednostki samorządu.
27. Nadwyżka budżetowa z lat poprzednich jednostki samorządu terytorialnego:
- a) **może być przeznaczona na sfinansowanie bieżącego deficytu budżetu tej jednostki,**
 - b) podlega przekazaniu do budżetu państwa jako rezerwa,
 - c) jest obligatoryjnie deponowana na rachunku regionalnej izby rozrachunkowej.
28. Stawki dotacji przedmiotowych udzielanych przez jednostkę samorządu terytorialnego są ustalane:
- a) w ustawie budżetowej,
 - b) przez Ministra Finansów na podstawie delegacji ustawowej,
 - c) **przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.**
29. Bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje:
- a) Narodowy Bank Polski,
 - b) **bank wybrany na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych,**
 - c) Bank Gospodarstwa Krajowego.
30. Sprawozdanie roczne z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego przedkładać jest organowi stanowiącemu jednostki przez:
- a) **zarząd jednostki samorządu terytorialnego,**
 - b) skarbnika jednostki samorządu terytorialnego,
 - c) regionalną izbę obrachunkową.

ZADANIA SYTUACYJNE**Zadanie sytuacyjne 1 (za 25 punktów)**Założenie

Wspólnicy spółki LALKA sp. z o.o., zajmującej się produkcją zabawek w specjalnej strefie ekonomicznej, co powoduje, że efektywna stawka podatku dochodowego dla tej spółki wynosi 15%, zamierzają zbyć jej udziały. Prognoza na najbliższe 5 lat zysku operacyjnego po opodatkowaniu (NOPAT_i) podana została w miejscu przeznaczonym na rozwiązanie tego zadania (dane w tys. zł). Wartość kapitału, która została zainwestowana przez właścicieli oraz wartość oprocentowanego kapitału wierzycieli w roku sporządzania prognozy (IC₀) wynosi 3.000 tys. zł i obejmuje kredyt w wysokości 1.000 tys. zł oprocentowany 12% w skali roku, a w pozostałej kwocie kapitał własny, w tym zysk uzyskany za ten rok. Premię za ryzyko dla kapitału własnego w stosunku do kapitału pożyczonego ustalono na poziomie 9%. Kredyt posiadany przez spółkę zostanie w okresie prognozy spłacony w równych ratach rocznych. Zyski netto uzyskane w okresach prognozy pozostaną w spółce. Proszę przyjąć, że zysk netto spółki w każdym roku prognozy jest równy zyskowi operacyjnemu pomniejszonemu o zapłacone odsetki od kredytu, stanowiące także koszty podatkowe.

Dyspozycje:

Ustalić wartość spółki LALKA sp. z o.o. metodą ekonomicznej wartości dodanej.:

1. Podać, w tabeli poniżej, zależność i obliczyć prognozowane:

- kapitał obcy (kredyt) zainwestowany na początek każdego okresu (ID_i), przy czym ID₁ = 1.000 tys. zł
- zysk netto (ZN_i), tj. NOPAT pomniejszony o odsetki od kapitału obcego po uwzględnieniu podatku,
- kapitał własny zainwestowany na początek każdego okresu (IC_i), przy czym IC₁ = 3.000 tys. zł
- średnioważony koszt kapitału (WACC_i) zaangażowanego w spółce w każdym roku sporządzania prognozy
- ekonomiczną wartość dodaną (EVA_i),
- zdyskontowane EVA_i spółki w ciągu 5 lat prognozy

2. Podać, w oparciu o oznaczenia podane w treści zadania, zależność i obliczyć wartość spółki W_P

UWAGA: WARTOŚCI PIENIĘŻNE NALEŻY OBLICZAĆ W PEŁNYCH TYSIĄCACH ZŁOTYCH,
A WARTOŚCI WACC W PROCENTACH Z JEDNYM MIEJSCEM PO PRZECINKU

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1: Rok i – ty	1	2	3	4	5	Punktacja
Zysk operacyjny po podatku (NOPAT _i)	510	490	460	440	420	---
Zaangażowany kapitał obcy (kredyt) na początek roku $ID_i = ID_{i-1} - \frac{1.000}{5}$	1.000	800	600	400	200	3
Zysk netto $ZN_i = NOPAT_i - ID_i \times 0,12 \times (1 - 0,15)$	408	408	399	399	400	4
Zaangażowany kapitał własny na początek roku: $IC_i = IC_{i-1} + ZN_{i-1}$	2.000	2.408	2.807	3.206	3.606	3
Średnioważony koszt kapitału zaangażowanego $WACC_i = 0,12 \times (1 - 0,15) + \frac{IC_i}{IC_i + ID_i} \times 0,09$	16,2 %	17,0 %	17,6 %	18,2 %	18,7 %	4
Ekonomiczna wartość dodana: $EVA_i = NOPAT_i - WACC_i \times (IC_i + ID_i)$	24	(55)	(140)	(216)	(292)	4
Zdyskontowana ekonomiczna wartość dodana $\frac{EVA_i}{\prod_{j=1}^{j=i} (1+WACC_j)^j}$	21	(40)	(88)	(114)	(130)	3

Ad 2	$W_p = \sum_{i=1}^{i=5} \frac{EVA_i}{\prod_{j=1}^{j=i} (1 + WACC_j)} + IC_1 + ID_1 =$ $21 - 40 - 88 - 114 - 130 + 2.000 + 1.000 = \mathbf{2.649 \text{ tys. zł}}$	4
------	---	---

Uwaga: Dopuszczalne są odchylenia w wynikach obliczeń wynikające z zaokrągleń lub uproszczeń, lecz wynik końcowy zadania (Ad. 2) powinien wykazywać wielkość zgodną z wzorcową lub przybliżoną.

Zadanie sytuacyjne 2 (za 15 punktów)Założenie:

Biegły rewident odziedziczył firmę prowadzoną przez jego wuja. Firma zajmowała się świadczeniem usług detektywistycznych, a zatem dalsze prowadzenie firmy przez biegłego jest niemożliwe. Dlatego biegły postanowił ją zlikwidować. Ostatni bilans firmy / przedsiębiorstwa przedstawiono w miejscu przeznaczonym na rozwiązanie tego zadania (dane w zł).

Dyspozycje:

1. Obliczyć (według modelu Wilcoxa - Gamblera i podanych, w tabeli poniżej, wskaźników) wartości likwidacyjne poszczególnych składników aktywów i źródeł ich finansowania oraz całego przedsiębiorstwa.
2. Ustalić ile wynosi skorygowana wartość likwidacyjna tego przedsiębiorstwa, jeżeli wiadomo dodatkowo, że utworzona rezerwa na zobowiązanie stanowi kwotę odszkodowania jakiego żąda jeden z klientów firmy. Odszkodowanie w podanej kwocie stanowi przedmiot postępowania sądowego trwającego już od 2 lat i nie obejmuje odsetek, których domaga się powód od dnia rozpoczęcia postępowania sądowego do dnia zapłaty. W opinii prawników prawdopodobieństwo przyznania powodowi racji przez sąd i zapłaty odszkodowania wynosi 70%, a powinno nastąpić za około 1,5 roku. Odsetki ustawowe wynosiły do dnia wyceny 8%, a na przyszłość będą wynosić 5%. Koszt alternatywnej inwestycji wynosi dla biegłego rewidenta 2% rocznie.

UWAGA: WARTOŚCI PIENIĘŻNE NALEŻY OBLICZAĆ W PEŁNYCH ZŁOTYCH

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1. Likwidacyjna wartość odziedziczonej firmy, wg wyliczenia poniżej, wynosi **25.765 zł**

Wyszczególnienie	Kwota	Wskaźnik wartości likwidacyjnej	Wartość likwidacyjna	Punktacja
Rzeczowe aktywa trwałe	13.800	50%	6.900	2
Należności krótkoterminowe	16.130	70%	11.291	2
Inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne w banku)	33.506	100%	33.506	1
Suma	63.436	---	---	---
Kapitał właściciela	68.156	---	---	---
Zysk (strata) netto	(-)30.651	---	---	---
Rezerwy na zobowiązania	9.682	- 100%	- 9.682	1
Zobowiązania krótkoterminowe	12.768	- 100%	- 12.768	1
Rozliczenia międzyokresowe	3.482	- 100%	- 3.482	1
Suma	63.436	---	25.765	2

		Punktacja
Ad 2	Prawdopodobna wartość przyszłego zobowiązania; $0,7 \times 9.682 \times \left(1 + 2 \times 0,08 + \frac{1,5 \times 0,05}{(1+0,02)^{1,5}}\right) = 8.355 \text{ zł}$	3
	Skorygowana likwidacyjna wartość odziedziczonej firmy: $25.765 + 9.682 - 8.355 = 27.092 \text{ zł}$	2

Blok tematyczny III

PYTANIA TESTOWE

1. Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa w celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego zobowiązana jest posiadać dostosowane do swojej działalności:
 - a) fundusze rezerwowe,
 - b) fundusze: udziałowy i zasobowy,
 - c) **fundusze własne.**
2. Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa zobowiązana jest utrzymać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej:
 - a) **5%,**
 - b) 8%,
 - c) 12%.
3. Strata bilansowa spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej podlega pokryciu z:
 - a) z funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego,
 - b) z funduszu zasobowego i funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego,
 - c) **z funduszu zasobowego i funduszu udziałowego.**
4. Wpłacony przez członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej wkład członkowski:
 - a) jest zawsze oprocentowany,
 - b) nie jest oprocentowany,
 - c) **jest oprocentowany, jeśli tak stanowi statut.**
5. Łączna kwota pożyczek i kredytów udzielonych przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową jednemu członkowi na cele związane z działalnością gospodarczą nie może przekroczyć:
 - a) 10% funduszy własnych,
 - b) **15% funduszy własnych,**
 - c) 20% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego.
6. Kredyt płynnościowy zaciągnięty przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową może być oprocentowany:
 - a) w wysokości 2 krotności stopy kredytu lombardowego ogłoszonej przez NBP,
 - b) **w wysokości niższej lub równej stopie kredytu lombardowego ogłoszonej przez NBP,**
 - c) w wysokości nie niższej niż stopa kredytu lombardowego, ale nie wyższej niż 2 krotności stopy kredytu lombardowego ogłoszonej przez NBP.
7. Bank spółdzielczy, tylko po uzyskaniu zgody banku zrzeczającego, może:
 - a) obejmować akcje lub udziały banków,
 - b) przechowywać papiery wartościowe,
 - c) **prowadzić skup i sprzedaż wartości dewizowych.**
8. Bank spółdzielczy może bez zgody banku zrzeczającego:
 - a) **nabywać akcje lub udziały w bankach,**
 - b) nabywać jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
 - c) nabywać i zbywać nieruchomości.
9. Środki funduszu stabilizacyjnego Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (KSKOK):
 - a) mogą być przeznaczone na pokrycie straty bilansowej KSKOK,
 - b) **nie mogą być przeznaczone na pokrycie straty bilansowej KSKOK,**
 - c) nie mogą być inwestowane w obligacje Skarbu Państwa.

10. Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa (SKOK) o spełnieniu warunków określonych ustawą dla małych SKOK zobowiązana jest niezwłocznie pisemnie poinformować:
 - a) tylko Komisję Nadzoru Finansowego,
 - b) tylko Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową,
 - c) **Komisję Nadzoru Finansowego oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową.**
11. Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa (SKOK) jest zobowiązana do utrzymywania rezerwy płynności w wysokości:
 - a) nie większej niż 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego,
 - b) **nie mniejszej niż 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego.**
 - c) nie mniejszej niż 10% funduszy własnych.
12. Spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa (SKOK) może złożyć lokaty w jednym banku w wysokości:
 - a) **łącznie nie większej niż 8% swoich aktywów.**
 - b) jednorazowo nie większej niż 8% swoich aktywów,
 - c) łącznie nie większej niż 10% swoich aktywów.
13. Łączna kwota pożyczek i kredytów oraz zobowiązań wynikających z udzielonych poręczeń jednemu członkowi spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej (SKOK):
 - a) nie może przekroczyć 15% funduszy własnych SKOK,
 - b) **nie może przekroczyć 10% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego SKOK.**
 - c) nie może przekroczyć 15% funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego SKOK.
14. Banki mogą tworzyć rezerwę na ryzyko ogólne:
 - a) z zysku netto,
 - b) **w ciężar kosztów.**
 - c) w równych częściach z zysku i w ciężar kosztów.
15. Suma kredytów, pożyczek, gwarancji bankowych i poręczeń udzielonych osobie zajmującej stanowisko kierownicze w banku spółdzielczym nie może przekroczyć:
 - a) 10% kapitału podstawowego Tier I,
 - b) **25% kapitału podstawowego Tier I.**
 - c) 15% kapitału podstawowego Tier I.
16. Bank może powierzyć przedsiębiorcy wykonywanie w imieniu banku i na jego rzecz pośrednictwa w zakresie:
 - a) **windykacji należności banku.**
 - b) zarządzania aktywami banku,
 - c) dokonywania oceny zdolności kredytowej.
17. Kapitał założycielski banku:
 - a) **nie może pochodzić z kredytu lub pożyczki.**
 - b) musi w całości być wniesiony w gotówce,
 - c) może być wniesiony w dowolnej części wkładem niepieniężnym.
18. Rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe (tzw. ROR) bank może prowadzić wyłącznie dla:
 - a) osób fizycznych prowadzących działalność zarobkową na własne ryzyko,
 - b) **osób fizycznych.**
 - c) spółek handlowych.

19. Środki pieniężne zgromadzone na rachunku powierniczym w przypadku wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko posiadaczowi tego rachunku:
- a) **nie podlegają zajęciu,**
 - b) nie podlegają zajęciu do wysokości trzykrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) podlegają zajęciu.
20. Kredytobiorca, który zawarł z bankiem umowę o kredyt denominowany w walucie innej niż złoty polski, może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych:
- a) tylko w złotych polskich,
 - b) **w walucie kredytu,**
 - c) w walucie kredytu, jeśli bank wyrazi na to zgodę.
21. Możliwość niezrealizowania przez zakład ubezpieczeń lokat i innych aktywów w celu uregulowania swoich zobowiązań finansowych w momencie gdy stają się one wymagalne, wchodzi w zakres:
- a) ryzyka operacyjnego,
 - b) ryzyka kredytowego,
 - c) **ryzyka płynności.**
22. Możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany w sytuacji finansowej, wynikająca z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych, wchodzi w zakres:
- a) ryzyka płynności,
 - b) ryzyka operacyjnego,
 - c) **ryzyka rynkowego.**
23. Za uprawnionego z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej uznaje się:
- a) ubezpieczającego, który zawarł umowę ubezpieczenia i opłacił co najmniej część składki,
 - b) ubezpieczonego, jeżeli opłacona została składka z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia,
 - c) **poszkodowanego.**
24. Funkcja zgodności z przepisami w zakładzie ubezpieczeń jest elementem:
- a) procedur administracyjnych i księgowych,
 - b) systemu zarządzania ryzykiem,
 - c) **systemu kontroli wewnętrznej.**
25. Ustalanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości należy do zadań:
- a) **funkcji aktuarialnej,**
 - b) funkcji zarządzania ryzykiem,
 - c) funkcji sprawozdawczości finansowej.
26. Kapitał zakładowy krajowego zakładu ubezpieczeń, wykonującego działalność w formie spółki akcyjnej, nie może być niższy niż:
- a) kapitałowy wymóg wypłacalności,
 - b) **nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego dla grup ubezpieczeń, w zakresie których zakład posiada zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej,**
 - c) minimalny wymóg kapitałowy, z uwzględnieniem ewentualnego narzutu kapitałowego nałożonego decyzją organu nadzoru.

27. Kapitał zakładowy krajowego zakładu ubezpieczeń wykonującego działalność w formie spółki akcyjnej:
- a) **jest pokrywany wkładem pieniężnym i podlega opłaceniu w całości przed zarejestrowaniem spółki w KRS,**
 - b) może być pokrywany wkładem pieniężnym i niepieniężnym, lecz co najmniej 25 % wkładu podlega wpłacie przed zarejestrowaniem spółki w KRS,
 - c) jeżeli jest pokrywany wkładem pieniężnym i niepieniężnym to w całości podlega wniesieniu przed zarejestrowaniem w KRS.
28. Zakład reasekuracji zobowiązany jest posiadać dopuszczone podstawowe środki własne w wysokości nie niższej niż:
- a) kapitałowy wymóg wypłacalności,
 - b) **minimalny wymóg kapitałowy,**
 - c) nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego.
29. Środki własne zakładu ubezpieczeń obejmują:
- a) dopuszczone podstawowe środki własne i zobowiązania podporządkowane,
 - b) dopuszczone podstawowe środki własne i fundusze nadwyżkowe,
 - c) **podstawowe środki własne i uzupełniające środki własne.**
30. Minimalny wymóg kapitałowy obliczony przez zakład ubezpieczeń nie może być niższy niż:
- a) kwota rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
 - b) kapitałowy wymóg wypłacalności, pomniejszony o narzut kapitałowy,
 - c) **nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego.**

ZADANIA SYTUACYJNE**Zadanie sytuacyjne nr 1 (za 20 pkt)**Założenia

Bank „DELTA” S.A. został utworzony 11 maja 2006 roku, a skala jego działalności handlowej jest nieznacząca. W dniu 31 grudnia 2016 roku z danych zawartych w księgach rachunkowych banku „BETA” S.A. wynikały następujące dane:

- kapitał zakładowy opłacony	180.000.000 zł,
- kapitał zapasowy z tytułu nadwyżki ponad wartość emisyjną	2.430.000.000 zł,
- kapitał zapasowy pozostały	1.400.000.000 zł,
- kapitał rezerwowy	890.000.000 zł,
- strata z lat ubiegłych	600.000 zł,
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	450.000.000 zł,
- zysk zatrzymany z lat ubiegłych	70.000.000 zł,
- inne wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej	90.000.000 zł
i dotychczasowym umorzeniu 60.000.000 zł,	
- środki przyjęte od innej jednostki w marcu 2014 roku na okres 10 lat, spełniające warunki określone dla zobowiązania podporządkowanego, w kwocie (wynikającej z decyzji Komisji Nadzoru Finansowego)	900.000.000 zł,
- zysk netto roku bieżącego na koniec grudnia 2016 r.	80.000.000 zł,
- odpisy na utratę wartości kredytów i pożyczek	120.000.000 zł,

Ponadto wiadomo, że łączna kwota ekspozycji na ryzyko wynosi 49.600.000.000 zł.

Dyspozycje

Korzystając z powyższych informacji proszę obliczyć:

- 1) wartość kapitałów (funduszy) podstawowych banku Tier I i kapitałów (funduszy) podstawowych Tier I po pomniejszeniach,
- 2) wartość kapitałów (funduszy) własnych banku (Tier I i Tier II),
- 3) współczynnik kapitału podstawowego Tier I oraz ocenić czy jego wysokość odpowiada wymaganiom określonym w prawie,
- 4) łączny współczynnik kapitałowy oraz ocenić czy jego wysokość odpowiada wymaganiom określonym w prawie.

Rozwiązanie wzorcowe:**Ad. 1. Obliczenie kapitałów (funduszy) podstawowych banku Tier I i kapitałów (funduszy) podstawowych Tier I po pomniejszeniach (pkt 10)**

Kapitał podstawowy Tier I przed pomniejszeniami:

- kapitał zakładowy opłacony.....	180.000.000,-
- kapitał zapasowy z tytułu nadwyżki ponad wartość emisyjną.....	2.430.000.000,-
- pozostały kapitał zapasowy	1.400.000.000,-
- kapitał rezerwowy	890.000.000,-
- fundusz ogólnego ryzyka bankowego	450.000.000,-
- zyski zatrzymane z poprzednich lat	70.000.000,-
- zysk roku bieżącego	80.000.000,-

Kapitał podstawowy Tier I przed pomniejszeniami= 5.500.000.000,-

- pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I: 150.600.000,-

z tego:

- inne wartości niematerialne i prawne	30.000.000	- strata z lat ubiegłych	600.000,-
- odpisy na utratę wartości kredytów i pożyczek	120.000.000,-		

Kapitał podstawowy Tier I po pomniejszeniach= 5.349.400.000,-

Kapitały Tier II przed pomniejszeniami:

5 Finanse

- zobowiązania podporządkowane	900.000.000,-
Pomniejszenia kapitału Tier II	0,-

Kapitały Tier II po pomniejszeniach	900.000.000,-
---	---------------

Ad. 2. Obliczenie wartości kapitałów (funduszy) własnych banku (Tier I i Tier II) (pkt 2)

Kapitał podstawowy Tier I po pomniejszeniach	= 5.349.400.000,-
Kapitały Tier II po pomniejszeniach	900.000.000,-

Kapitały (fundusze) własne banku	= 6.249.400.000,-
--	-------------------

Ad. 3. Obliczenie współczynnika kapitału podstawowego Tier I (pkt 2) oraz ocena czy jego wysokość odpowiada wymaganiom określonym w prawie (pkt 2), czyli łącznie 4 pkt.

Kapitał podstawowy Tier I	5.349.000.000
----- × 100% =	----- × 100% = 10,78%

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko wynosi 49.600.000.000

Współczynnik wypłacalności spełnia wymagania określone w ustawie, gdyż jest wyższy niż 10,25%. Określony przez Komisję Nadzoru Finansowego jako wymagany od 1 stycznia 2016 r.

Ad. 4. Obliczenie łącznego współczynnika kapitałowego (pkt 2) oraz ocena czy jego wysokość odpowiada wymaganiom określonym w prawie (pkt 2), czyli łącznie 4 pkt.

Fundusze własne	6.249.400.000
----- × 100% =	----- × 100% = 12,60%

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko wynosi 49.600.000.000

Współczynnik wypłacalności nie spełnia wymagań określonych w regulacjach prawnych, gdyż jest niższy niż 13,25%.

Określony przez Komisję Nadzoru Finansowego jako wymagany od 1 stycznia 2016 r.

Zadanie sytuacyjne 2 (za 20 punktów)Założenia:

Jesteś kandydatem na biegłego rewidenta zatrudnionym w firmie audytorskiej „Z”, która świadczy również doradztwo dla jednostek niebędących jej kontrahentami w zakresie badania sprawozdań finansowych. Firma „Z” na zlecenie inwestora zamierzającego nabyć akcje zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w Dziale II (zgodnie z klasyfikacją wynikającą z załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej- dalej zwaną ”ustawą”) przygotowuje oferty dotyczące 2 zakładów - Zakładu A SA i Zakładu B SA, z których jeden prowadzi działalność w gr. 10.

Dane finansowe obu zakładów wg stanu na 31.12.2016 r. zostały wyspecyfikowane w tabeli poniżej (dane w tys. zł). Podane kwoty wynikają ze sprawozdania sporządzonego dla celów wypłacalności. Kurs 1 EUR/PL na 31.10.2015 r. wynosił 1 EUR= 4 PLN.

Lp.	Pozycja	Zakład A	Zakład B
1.	Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)	18.150	55.000
2.	Nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego	10.000	14.800
3.	Minimalny wymóg kapitałowy (MCR)	10.000	26.000
4.	Aktywa dla celów wypłacalności	115.000	490.000
5.	Zobowiązania dla celów wypłacalności	98.000	450.000
6.	Zobowiązania podporządkowane	7.000	3.000
7.	Uzupełniające środki własne zatwierdzone decyzją organu nadzoru	1.000	15.000
8.	Podstawowe środki własne kategorii 1	13.000	28.000
9.	Podstawowe środki własne kategorii 2	7.000	11.500
10.	Podstawowe środki własne kategorii 3	4.000	6.000
11.	Uzupełniające środki własne kategorii 2	200	0
12.	Uzupełniające środki własne kategorii 3	800	15.000

Dyspozycje:

Na podstawie danych zawartych w *Założeniach* opracuj odpowiedzi (uzasadnione obliczeniami i wskazaniem podstawy prawnej) na następujące pytania, które są niezbędne w celu przygotowania stosownej dokumentacji dla klienta.

1. Czy Zakład B właściwie wyznaczył MCR? (3 pkt)
2. Ile wynoszą dopuszczone środki własne (DŚW) na pokrycie SCR w Zakładzie B? (5 pkt)
3. Ile wynosi nadwyżka/niedobór DŚW nad SCR w Zakładzie B? (2 pkt)
4. Ile wynoszą dopuszczone podstawowe środki własne (DPŚW) na pokrycie MCR w Zakładzie A? (5 pkt)
5. Ile wynosi nadwyżka/niedobór DPŚW nad MCR w Zakładzie A? (2 pkt)
6. Który z zakładów prowadzi działalność w zakresie gr. 10? Odpowiedź uzasadnij. (3 pkt)

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad. 1

Wyliczony przez Zakład B MCR = 26.000

Minimalny wymóg kapitałowy powinien spełniać limity wynikające z art. 273 ustawy.

$45\% \text{ SCR} \geq \text{MCR} \geq 25\% \text{ SCR}$ (art. 273 ust. 1 ustawy) ,

przy czym

$\text{MCR} \geq \text{Nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego}$ (art. 273 ust. 2)

$45\% \text{ SCR} = 24.750$

$25\% \text{ SCR} = 13.750$

Nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego = 14.800

Wobec powyższego Zakład B błędnie wyznaczył wartość MCR. Prawidłowa wartość MCR wynosi 24.750 tys. zł.

Ad. 2

Dopuszczone środki własne (DŚW) na pokrycie SCR w Zakładzie B (art. 248 ustawy oraz art. 82 rozporządzenia delegowanego 2015/35)

$DŚW/SCR = \text{dopuszczone podstawowe środki własne} + \text{dopuszczone uzupełniające środki własne}$ (dopuszczone czyli spełniające limity dotyczące kwalifikacji do poszczególnych kategorii)

Środki własne kategorii 1 $> 1/3$ łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

Środki własne kategorii 1 $\geq 50\%$ SCR (50% SCR = 27.500)

Środki własne kategorii 3 $< 1/3$ łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

Środki własne kategorii 3 $\leq 15\%$ SCR (15% SCR = 8.250)

Środki własne kategorii 1 = 28.000

Środki własne kategorii 2 = 11.500

Środki własne kategorii 3 = 21.000, przy czym możemy zaliczyć jedynie 8.250

$$DŚW = 28.000 + 11.500 + 8.250 = 47.750$$

Sprawdzamy warunek z art. 248 ust. 2 ustawy

$1/3$ łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych = 15.917

czyli środki własne kategorii 1 = 28.000 są $> 1/3$ łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

oraz środki własne kategorii 3 = 8.250 są $< 1/3$ łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych
czyli

DŚW na pokrycie SCR dla Zakładu B wynoszą 47.750 tys. zł.

Ad. 3

Nadwyżka/niedobór DŚW nad SCR Zakładu B = $47.750 - 55.000 = - 7.250$

Zakład B posiada niedobór dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR w kwocie 7.250 tys. zł.

Ad. 4

Dopuszczone podstawowe środki własne (DPŚW) na pokrycie MCR w Zakładzie A.

$DPŚW/MCR = \text{dopuszczone podstawowe środki własne kategorii 1} + \text{dopuszczone podstawowe środki własne kategorii 2}$ (dopuszczone czyli spełniające limity dotyczące kwalifikacji do poszczególnych kategorii)

Podstawowe środki własne kategorii 1 $> 1/2$ łącznej wysokości dopuszczonych podstawowych środków własnych

Środki własne kategorii 1 $\geq 80\%$ MCR (80% MCR = 8.000)

Środki własne kategorii 2 $\leq 20\%$ MCR (20% MCR = 2.000)

Podstawowe środki własne kategorii 1 = 13.000

Podstawowe środki własne kategorii 2 = 7.000, przy czym możemy zaliczyć jedynie 2.000

$$DPŚW = 13.000 + 2.000 = 15.000$$

Sprawdzamy warunek z art. 248 ust. 4 ustawy

$1/2$ łącznej wysokości dopuszczonych podstawowych środków własnych = 7.500

czyli podstawowe środki własne kategorii 1 = 13.000 są $> 1/2$ łącznej wysokości dopuszczonych środków własnych

czyli

DPŚW na pokrycie MCR dla Zakładu A wynoszą 15.000 tys. zł.

Ad. 5

Nadwyżka/niedobór DPŚW nad MCR w Zakładzie A = $15.000 - 10.000 = 5.000$

Zakład A posiada nadwyżkę dopuszczonych podstawowych środków własnych na pokrycie MCR w kwocie 5.000 tys. zł.

Ad. 6

Który z zakładów prowadzi działalność w zakresie gr. 10? Odpowiedź uzasadnij.

Działalność w gr. 10 prowadzić może jedynie Zakład B. Powyższe wynika z wartości nieprzekraczalnego dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego, który w Zakładzie B był właściwy dla zakładów prowadzących działalność w gr. 10, gdyż $14.800:4 = 3.700$ tys. EUR (art. 272 ust. 1 pkt. 2 ustawy). Zakład A przyjął kwotę 2.500 tys. EUR ($10.000:4 = 2.500$), co wskazuje na brak prowadzenia działalności w gr. 10-15.